

Gregor van der Burght:

‘Maak van de notaris een ambtenaar’

Als het aan hem ligt wordt de notaris ambtenaar en ontvangt hij voor zijn ‘trukendoos’ het inkomen van een kantonrechter. Kort voor zijn emeritaat een gesprek met Gregor van der Burght.

TEKST: JOLANDA AAN DE STEGGE / FOTO: TRUUS VAN GOG

Aan de Vrije Universiteit is men studenten op dit moment echt aan het bakken, vindt hij. ‘Ze moeten dit, ze moeten dat, in clustertjes van een paar weken krijgen ze er een vak ingedreund.’ Tot zijn ergernis bestaan er voor de afzonderlijke vakken ‘werkboeken’ waarin minutieus staat wat de student per week moet beheersen. Tentamens moeten in strikte volgorde worden afgelegd. Van de onverlaat die zich daar niet aan houdt, wordt het tentamen ongeldig verklaard.

STUDENTENINITIATIEF

‘Hoezo academische opleiding? Zo’n keurslijf smooit ieder studenteninitiatief. Het is bepaald niet de bedoeling dat je als hoogleraar jonge mensen in verwarring achterlaat. Ze moeten dat tentamen halen, dáár draait het om. Want de universiteit ontvangt uitsluitend geld voor de student die afstudeert. Ach, en dan roepen ze ‘Nederland kenniseconomie’, ik lach me rot.’ Natuurlijk stoort hij zich aan een vraag als: ‘Professor, moeten we het héle boek kennen?’, maar hij wil zijn studenten dat gedrag niet al te zeer aanrekenen. ‘Ze krijgen te weinig gelegenheid zich echt te ontwikkelen. Universiteiten stomen studenten klaar voor de bul omdat de overheid het hoger onderwijs niet fatsoenlijk financiert. Dat universiteiten zich

niet massaal verzetten tegen dit onderwijsbeleid vind ik onbegrijpelijk.’

MOOISTE BEROEP

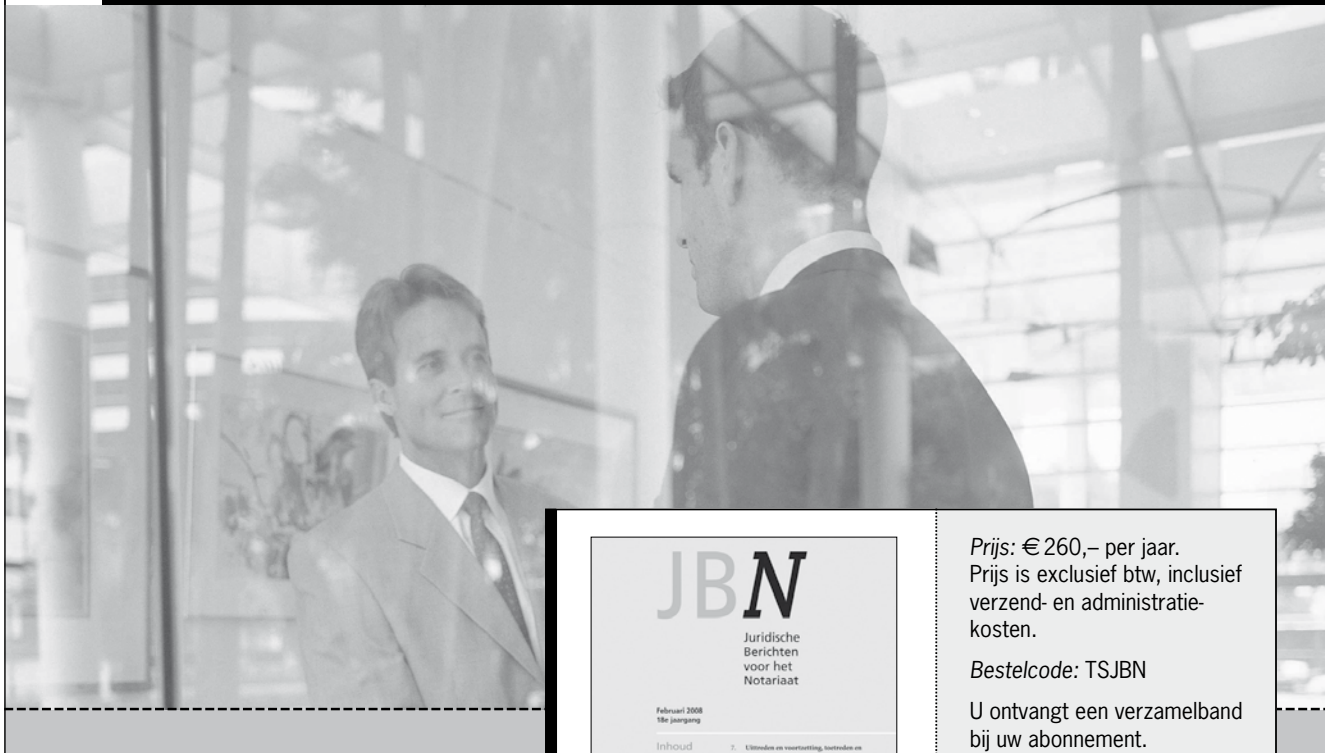
Gregor van der Burght (1944) was ruim dertig jaar hoogleraar notarieel recht, privaatrecht en successiebelasting aan de Vrije Universiteit (VU). Het ziet er niet naar uit dat zijn leven er na zijn emeritaat, maart 2009, rustiger op zal worden, want hij is allerminst van plan te snijden in de nevenactiviteiten die zijn agenda al tientallen jaren mede bepalen. Afgezien van het administratieve gedoe en de toenemende kille managerscultuur, vindt hij het professoraat het mooiste beroep wat er is. ‘Het geeft ruimte voor onderzoek, je kunt je aan alle kanten inlezen en veel opsteken.’ Wereldwijd werd hij betrokken bij onderwijsprojecten en gaf hij gastcolleges, die hij voorlopig met plezier blijft geven. Ook neemt hij, na een gedegen opleiding tot mediator, al jaren tientallen mediations voor zijn rekening.

LEEFWERELD

‘Die kinderen’ noemt hij zijn studenten standaard. Wat vindt hij de omgang met hen leuk en wat zal hij dat missen. ‘Bij aanvang van mijn professoraat was ik ongeveer tien jaar ouder dan de studenten. Omdat onze leefwe-

JBN: Juridische Berichten voor het Notariaat

Hét civielrechtelijke praktijkblad!

Prijs: €260,- per jaar.
Prijs is exclusief btw, inclusief verzend- en administratiekosten.

Bestelcode: TSJBN

U ontvangt een verzamelband bij uw abonnement.

Onze uitgaven zijn ook verkrijgbaar via de boekhandel

Hebt u behoefte aan een compleet overzicht van relevante zaken binnen de civielrechtelijke praktijk? Juridische Berichten voor het Notariaat (JBN) stelt een hoogwaardige selectie samen van actuele onderwerpen die van belang zijn voor uw praktijk. Alle voorkomende onderwerpen worden op een praktisch toepasbare manier voor het voetlicht gebracht.

Een selectie van de behandelde rechtsgebieden:

- Huwelijksvermogensrecht
- Erfrecht
- Agrarisch recht
- Bouwrecht
- Vennootschapsrecht
- Kadasterzaken
- Levensverzekeringen

JBN verschijnt 11 keer per jaar. Bij dit abonnement ontvangt u een handige bewaarband.

Hoofdredactie:
prof. mr. W.G. Huijgen,
prof. mr. G.J.C. Lekkerkerker,
prof. mr. B.E. Reinhartz,
mr. P. Blokland,
prof. mr. D.F.M.M. Zaman,
mw. mr. C.G. Breedveld-de Voogd.

Bestel via
www.sdu.nl
of bel (070) 378 98 80

de snelste link naar uw vakgebied

Sdu UITGEVERS

relden nauwelijks uiteen liepen, maakte dat het college geven gemakkelijker. Naarmate je ouder wordt moet je ervoor zorgen dat ze naar je toe blijven komen. Als academisch docent moet je naast je studenten staan.'

EEN MUST

Notaris is hij nooit geworden. Wel trachtte hij als kandidaat-notaris te functioneren in een notarispraktijk, maar vanwege zijn 'eigenwijzigheid' duurde die poging slechts een jaar. Hij miste gevoel voor hiërarchische verhoudingen en ontzag voor degenen met geld: niet de juiste instelling voor een aankomend notaris. Buitenstaanders beschouwden zijn houding als een verregaande vorm van arrogantie, maar dat was het niet, zegt hij nu. 'Het was eerder onnozelheid, ik begreep niets van de ophef die ik veroorzaakte.' Hij kreeg een baan bij de VU, waar hij later tot hoogleraar werd benoemd. Dat een hoogleraar notarieel recht weet wat er in de (notariële) rechtspraktijk speelt en wat het werk inhoudt, vindt hij een must. Daarom is hij vanaf het begin van zijn professoraat als adviseur verbonden aan een aantal (notaris)kantoren.

GLASHELDER

In tegenstelling tot een aantal collega's maakt hij zich geen zorgen over de integriteit van de notaris in spe. Wel stoort hij zich eraan dat in publieke disputen telkens maar weer de betrouwbaarheid van de notaris in twijfel wordt getrokken. 'Natuurlijk moet die voor honderd procent betrouwbaar zijn, maar dat geldt toch net zo goed voor een rechter?' Over die betrouwbaarheid is hij glashelder: 'Het is de kurk waarop het notariaat drijft. Een beetje betrouwbaar bestaat niet. Wie één keer over de schreef gaat: eruit!' Vaak wordt betwist of er wel zoveel notarissen fouten maken. Men houdt het op elf niet-deugende notarissen. Van der Burght haalt wetenschappelijk onderzoek aan dat aantoonde dat in elke beroepsgroep ongeveer 5 procent niet deugt. 'Als je dat doorreken naar het notariaat zouden er minstens 75 notarissen zijn die niet deugen.'

BETROUWBAARHEID

Waarom de notaris ondernemer zou moeten zijn, is hem een raadsel. 'Iedereen constateert dat de combinatie ambt en ondernemer lastig is. Laat de beroepsgroep toch deel uitmaken van de rechterlijke macht. Daar blijkt integriteit minder problematisch te zijn. En honoreer iedereen als een kantonrechter, dan ben je van het gedonder af.'

'Een beetje betrouwbaar bestaat niet. Wie één keer over de schreef gaat: eruit'

Hij ergert zich aan notarissen die doodleuk zeggen dat ze drie ton verdienen en daaraan toevoegen: 'Maar daar werk ik hard voor.' 'Om het even gechargeerd te zeggen: voor die gemonopoliseerde trukendoos die de notaris beheert en dan drie ton verdienen...? De wet dwingt mensen naar de notaris te gaan en dan mag die daar vervolgens dik aan verdienen? Ik vind dat belachelijk. Een kantonrechter werkt minstens zo hard, zo niet harder, geen discussie over zijn betrouwbaarheid en dat allemaal voor een fractie van de prijs. Laat de overheid de knoop doorhakken en zeggen: iedere notaris wordt ambtenaar, het Rijk zorgt voor het ondersteunende apparaat en de afrekening met de cliënten.'

ONVERSTANDIG

Tot medio jaren negentig was de band tussen de KNB en de notariële hoogleraren tamelijk hecht. Tegenwoordig bespeurt Van der Burght amper interesse van de beroepsorganisatie in de wetenschap. Sporadisch komt er iemand langs om over postacademisch onderwijs te praten. Van structureel contact met de opleidingen is geen sprake meer. 'Vanuit een ongezond soort aanbidding overlegt de KNB al jaren met dezelfde voorkeursdocenten. Ik vind dat onverstandig. Alle hoogleraren tezamen, ook degenen die een dissident geluid laten horen, hebben veel zicht op de instroom, op problemen waar studenten tegenaan lopen, op gebeurtenissen in al die notarispraktijken waar studenten stage lopen. De hoogleraren kunnen de KNB *up-to-date* houden en meewerken aan de ontwikkeling van het vak.'

WINSTMAXIMALISATIE

Het belangrijkste punt waar het notariaat de komende jaren voor staat is volgens hem: zich als beroepsgroep handhaven. 'Van alle kanten wordt er aan het notariële monopolie getrokken en door haar eigen schuld is het notariaat niet weerbaar. Men veronderstelde ten onrechte in een comfortabele positie te verkeren. Velen hebben zich gestort op de meest winstgevende praktijk. Het familie-

recht is er de facto door veel kantoren uit gegooid. Winstmaximalisatie lijkt het streven geworden. Estate planning ontdekte men pas toen anderen er druk mee bezig waren, idem geldt voor mediation. Ook de wetgever knabbelt aan de verplichting om naar de notaris te gaan, onder meer bij het huwelijksvermogensrecht. De vennootschapsakte wordt vaak door adviseurs opgesteld, waarna de notaris nauwelijks iets toevoegt. Daar komt het kwetsbare imago nog bij. Ik ben benieuwd of het notariaat de zaak binnenboord kan houden. De ervaring in Quebec had het Nederlandse notariaat al tientallen jaren geleden moeten wakker schudden.'

CONTRAST

Na zijn afscheid van de universiteit blijft Van der Burght werken als raadsheer-plaatsvervanger. 'Het leuke van dat werk is de hoge mate van collegialiteit: samen een probleem oplossen. Tijdens zo'n overleg zeg je de ene keer iets briljants, de volgende keer iets verkeers. Maar na afloop wordt er nooit gezegd: riep jij net even wat stoms.' Hij vindt dat nogal een contrast met de universitaire wereld waar men elkaar te vaak vlooien tracht af te vangen. 'In de wetenschap word je na twintig jaar nog aangevalen. "Ten onrechte beweerde die en die..." Dat gedoe ervaar ik als tamelijk kinderachtig. Sommigen worden echt kwaad als je het niet met hen eens bent. Kwalijker nog, zij proberen degenen met een afwijkende mening buiten te sluiten en slagen daar soms nog in ook. Bekijk het, zeg ik dan, we zijn met zeepbellen bezig. Dat is alles.'

Geboortjaar: 1944.
Kandidaat-notaris: 1969-1970.
Titel proefschrift: over het wettelijk deelgenootschap (in 2003 uit de wet gehaald).
Jaar promotie: 1973.
Hoogleraar: 1978-2009.
Specialisme: notarieel recht, privaatrecht en successierecht aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.
Nevenfuncties: werkzaam in de notariële praktijk en advocatuur, raadsheer-plaatsvervanger gerechtshof in 's-Gravenhage, NMI-gecertificeerd mediator, sinds begin jaren tachtig wereldwijd internationaal actief in onderwijsprojecten voor onder meer de Asian Development Bank, de Wereldbank en de EU.